

Creativitatea – premisă a performanței școlare

Prof. Dumitru Gabriela

Colegiul Tehnic „Mihai Viteazul” Vulcan

***„Fără creativitate nu există soluții la probleme, nu există o viziune a viitorului, nu există
găsirea oportunităților și fructificarea lor, nu există alternative, nu există exprimarea ființei
umane la întregul ei potențial.”***

(Pera Novacovici)

Viața modernă, cu schimbările socioeconomice și micșorarea depozitului de resurse convenționale, impune dezvoltarea creativității și punerea ei în slujba progresului uman și bunăstarea materială și spirituală a omenirii. Rolul cel mai important în depistarea, stimularea și finalizarea creativității îl ocupă școala. Astfel școala contemporană trebuie să fie centrată pe elev, oferindu-i posibilitatea de dezvoltare la maxim a capacităților și aptitudinilor creatoare prin procesul învățării. Cercetările în domeniul creativității au arătat că există interacțiune între creativitate, inteligență, randament școlar, conținutul învățământului și rezultatele învățării. Arthur Koestler spunea că „Creativitatea este un proces de învățare aparte, la care elevul și profesorul sunt una și aceeași persoană” fapt ce demonstrează că fiecare cadru didactic are azi o mare responsabilitate în procesul de învățământ, în sensul că e obligat să le ofere elevilor posibilitatea dobândirii unei experiențe sociale și constructive noi, bazată pe cooperare și colaborare în rezolvarea problemelor vieții, ca să poată să-și asigure conviețuirea într-o lume pașnică

De exemplu, rezolvarea de către un elev a unei probleme, la o anumită materie de învățământ, se consideră că este creatoare dacă se realizează într-un mod diferit decât cel prezentat în manual sau de către profesor la clasă, chiar dacă modul de rezolvare nu e nou pentru știință.

În funcție de felul cum este organizat și orientat, procesul de învățământ poate duce la dezvoltarea gândirii creatoare, dar din păcate și la formarea unei gândiri șablon. Acest lucru se întâmplă atunci când profesorul se mulțumește cu o reproducere textuală și acordă note mari pentru o atare reproducere textuală, caz în care elevii nu se vor strădui să reprezinte materialul consultat într-o formă personală, să gândească asupra lui, să caute soluții originale, să grupeze și să ierarhizeze ideile. Un astfel de profesor va contribui la educarea unei gândiri șablon, la frânarea dezvoltării spiritului critic și a gândirii creatoare.

Gândirea creatoare a elevilor se dezvoltă în instituția de învățământ prin creșterea exigenței față de capacitățile lor, fără a distanța însă prea mult exigențele față de posibilități. Cerința principală trebuie să vizeze nu reproducerea fidelă a textelor sau explicațiilor date la lecție, ci stimularea independenței și originalității gândirii, căutarea activă de soluții și răspunsuri, experimentarea, chestionarea etc. În școală elevii ridică adeseori întrebări. Între

întrebare și răspuns este util să se ducă o mică discuție de tip euristic cu elevul, care să-i dea cât mai mult posibilitatea să contribuie la găsirea răspunsului, pe baza experienței și a cunoștințelor sale.

Prin învățarea creativă nu se urmărește neapărat a se face din fiecare copil un geniu, dar putem și trebuie să reușim, ca dascăli, să facem din fiecare copil un participant activ – independent sau în grup – la „redescoperirea” adevărilor despre lucruri și fenomene, atunci când i se indică direcțiile de cercetare sau i se dau notele definiției, să-și pună întrebări similare cu cele pe care și le pune cercetătorul științific cum ar fi: „cine”, „ce”, „unde”, „prin ce mijloace”, „în ce scop”, „cum”, „când”, deoarece ele întrețin interesul pentru cunoaștere și corespund spiritului de curiozitate al copilului.

Școala trebuie să acționeze în sensul cultivării și dezvoltării potențialului creativ al elevilor, fără să se opună învățării școlare clasice, ea trebuie să promoveze un nou mod de învățare, învățarea creativă, adică cea care pune accent pe învățarea prin cercetare – descoperire, pe învățarea prin efort propriu – independent sau dirijat.

Pentru a stimula creativitatea elevului, profesorul însuși trebuie să fie un tip creativ și activ, să manifeste un comportament și o atitudine pozitivă în acest sens. Instruirea interactivă și creativă trebuie să implice elevul în toate etapele procesului instructiv – educativ. Orice proces creativ trebuie să dea posibilitatea elevilor să-și folosească întregul potențial creativ.

Predarea orientată spre creativitate implică un set de condiții favorabile, iar hotărâtoare este încurajarea copiilor să lucreze și să gândească independent, să-și elaboreze propriile proiecte și să se debaraseze de ideea că, în școală, orice activitate trebuie să fie strict dirijată și controlată de profesor.